

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum aggrauatio animi sit effectus tristitiæ, uel doloris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

ad disciplinā suscipiendā, & praecipue eorū, per q̄ hō sperat se posse a tristitia liberari: & hoc mō in tribulatione murmuris hoies doctrinā Dei magis recipiūt.

AD II. Dicēdum, q̄ tam delectatio, q̄ dolor in quantum ad se trahunt animā intentionē, impediūt considerationem rationis, vnde in 7. Ethic. dicitur, q̄ impossibile est in ipsa delectatione uenire eorū aliquid intelligere: sed tamen magis trahit ad se intentionem animā dolor, quā delectatio. sicut ēt uideamus in rebus naturalibus, q̄ actio corporis naturalis magis intenditur in contrarium, sicut aqua calefacta magis patitur a frigido, ut fortius congelctur. Si ergo dolor, seu tristitia fuerit moderata, per accidens potest conferre ad addiscendum inquantū auferit superabundantiam delectationum, sed per se impedit, & si intendatur, totaliter auferit.

AD III. dicēdū, q̄ dolor exterior accidit ex lesione corporali, & ita magis hēt transmutationem corporalem adiunctā q̄ dolor interior, qui tñ est maior secundum illud quod est formale in dolore, qd̄ est ex parte animae. & iō dolor corporalis magis impedit contemplationem, quē requirit omnimodā quietē, q̄ dolor interior: & tamen ēt dolor interior si multū intendatur, ita trahit intentionem, ut non possit hō de nouo aliquid addiscere. unde & Greg. propter tristitiam intermisit Ezechielis expositionem.

ARTICVLVS II.

Vtrum aggrauatio animi sit effectus tristitię, uel doloris.

AD SECVNDVM sic proceditur. Videtur, q̄ aggrauatio animi non sit effectus tristitię. Dicitur. Apost. 2. ad Corinth. 7. Ecce hoc ipsum contristari uos secundum Deum, quantum in uobis operatur sollicitudinem, sed defensionem, sed indignationem &c. sed sollicitudo & indignatio ad quandā erectionem animi pertinent, quā aggrauationi opponitur. non ergo aggrauatio est effectus tristitię.

¶ 2. Præ. Tristitia delectationi opponitur: sed effectus delectationis est dilatio, cui non opponitur aggrauatio, sed contractio. ergo effectus tristitię non debet poni aggrauatio.

¶ 3. Præ. Ad tristitiam pertinet absorbere, ut patet p̄ illud quod Apost. dicit 2. ad Corinth. 2. Ne forte abundantiori tristitia absorbeatur qui est eiusmodi: sed quod aggrauatur, non absorbetur, quinimmo sub aliquo ponderoso deprimitur: quod autem absorbetur, intra absorbens includitur. ergo aggrauatio non debet poni effectus tristitię.

SED CONTRA est, quod Greg. *Nyffe. & *Dam. ponunt tristitiam aggrauantem.

RESPON. Dicēdū, q̄ effectus passionū aīa q̄nq; metaphoricē nominatur secundū similitudinē sensibilem corporum, eo q̄ motus appetitus animalis sunt similes inclinationibus appetitus naturalis: & p̄ hūc modum feruor attribuitur amori, dilatio delectationi, & aggrauatio tristitię. Df. n. homo aggruari ex eo, q̄ aliquo pondere impeditur a proprio motu. Manifestū ē autē ex *prædictis, q̄ tristitia contingit ex aliquo malo p̄nti, quod quidē ex hoc ipso q̄ repugnat motui uolūtatis, aggrauat aiūm, inquantū impedit ipsum ne fruatur eo quod uult: & si quidem non sit tāta uismali cōtristatus, ut auferat spem euadendi, licet animus aggraueretur quantum ad hoc, q̄ in p̄nti non potitur eo quod uult, remanet tamen motus ad repellēdū nociuū contristans. Si uerō superexeret uis mali in tñ, ut spem euasionis excludat, tunc simpliciter impeditur etiam interior motus

A animi angustiati, ut neq; hac, neq; illac diuertere ualeat: & quandoq; ēt impeditur exterior motus corporis, ita quod remaneat homo stupidus in seipso.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod illa erectio animi prouenit ex tristitia quā est secundum Deū, propter spem adiunctam de remissione peccati.

AD SECVNDVM dicēdum, quod quantum ad motum appetituum pertinet, ad idem refertur contractio, & aggrauatio. Ex hoc. n. q̄ aggrauatur animus, ut ad exteriora libere progredi non possit, ad se ipsum retrahitur quasi in seipso contractus.

AD IIII. dicēdū, q̄ tristitia absorbere hoīem dī, qñ sic totaliter uis contristantis mali afficit animū, ut omnem spem euasionis excludat: & sic ēt eodē modo aggrauat & absorbet: quēdam. n. se consequitur in his quā metaphoricē dicitur, q̄ sibi repugnare uidentur, si secundum proprietatem accipiatur.

ARTICVLVS III.

Vtrum tristitia, uel dolor debilitet omnem operationem.

AD TERTIVM sic proceditur. Vt, quod tristitia non impediāt oēm operationem. Sollicitudo. n. ex tristitia causatur, ut patet p̄ autoritatē Apostoli *in ductā: sed sollicitudo adiuuat ad bñ operandū. Vñ Apost. dicit 2. ad Tim. 2. Sollicite cura teipsū exhibere operariū inconfusibile. ergo tristitia nō impedit operationē, sed magis adiuuat ad bñ operandū.

¶ 2. Præ. Tristitia causat in multis concupiscentiam, ut dicitur in 7. Ethic. sed concupiscentia facit ad intentionem operationis. ergo & tristitia.

¶ 3. Præ. Sicut quaedā operationes propriae sunt gaudentium, ita ēt quaedam operationes his qui contristantur, sicut lugere: sed unumquodque augetur ex sibi conuenienti. ergo aliqua operationes nō impediuntur, sed meliorantur propter tristitiam.

SED CONTRA est, qd̄ Philof. dicit in 10. Ethic. q̄ delectatio p̄ficit operationē: & eō uerfo, tristitia impedit.

RESPON. Dicēdū, quod sicut iā dictū est. *Tristitia quāque nō ita aggrauat, uel absorbet animum, ut oēm motum interiorē & exteriorē excludat: sed aliqui motus quāque; ex ipsa tristitia cāntur. Sic ergo operatio ad tristitiam dupliciter potest comparari. Vno mō, sicut ad id, de quo est tristitia: & sic tristitia quālibet operationem impedit. Nūquam. n. illud qd̄ cū tristitia facimus, ita bene facimus, sicut illud quod facimus eum delectatione, uel sine tristitia. cuius rō est: quia uoluntas est cā operationis humanā. unde quādo operatio est, de qua aliquis contristat, necesse est q̄ actio debilitetur. Alio mō, cōparatur operatio ad tristitiam sicut ad principium & ad cām, & sic necesse est q̄ operatio talis ex tristitia augeatur: sicut quātō aliquis magis tristatur de aliqua, tāto magis conat̄ ad expellēdā tristitiam, dū modo remaneat spes expellendi: aliqñ nullus motus, uel operatio ex tristitia causaret. Et p̄ hoc patet responsio ad obiecta.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum tristitia magis non noceat corpori, quā alia animae passiones.

AD QVARTVM sic proceditur. Vt, quod tristitia non inferat maxime corpori nocementum.

Tristitia. n. hēt eē spirituale in aīa: sed ea quā habent tñ esse spirituale, non causant transmutationem corporalē, sicut patet de intētionibus colorū, quā sunt in aere, a quibus nullū corpus coloratur. ex Prima Secunda S. Thomae.

Infra q. 39. ar. 3. ad 2. & q. 59. arti. 3. ad 2. * Ar. prae. argu. 1.

Cap. 4. to. 5. Art. prae.

Infra q. 41. ar. 1. co. & 4. di. 5. q. 2. ar. 3. q. 2. cor.

Cap. 11. non procul a fi. tom. 5.

Greg. li. 4. ap. 12. * Dam. li. 2. de fi. c. 14.

q. 36. arti.